

Ateneu Cooperatiu
Catalunya Central

L'ECONOMIA SOCIAL COM A ELEMENT CLAU PER AL
DESENVOLUPAMENT DE LES **AGENDES URBANES** I
L'**AGENDA 2030**¹

¹ Aspectes destacats de l'informe elaborat pel Consell de Santiago de Compostel·la en el marc de la capitalitat espanyola de l'ESS 2022. El resum se centra únicament en l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS).

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	3
AGENDA 2030	4
OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE	5
ECONOMIA SOCIAL	37
LA LOCALITZACIÓ DE LS AGENDES I L'ECONOMIA SOCIAL	38
FUNCIONS DE LES ENTITATS D'ESS A ESCALA LOCAL (CIRIEC 2021)	40
ANÀLISI DAFO PER EIXOS TEMÀTICS TREBALLATS A LES JORNADES DE SANTIAGO DE COMPOSTEL·LA A FINALS DE 2022	41
CONCLUSIONS	50

Introducció

El lideratge de les entitats locals en el desenvolupament sostenible és clau: el 65 % de l'Agenda 2030 no es pot assolir sense la contribució local. La seva localització és fonamental perquè s'assoleixi exitosament. Els municipis, les comarques i les províncies s'enfronten a reptes complexos en el marc d'aquesta Agenda.

L'Economia Social (ES) suposa un 8,5 % del PIB de l'Estat. Són entitats que busquen l'interès col·lectiu o general, que posen les persones al centre i tenen una visió de sostenibilitat i viabilitat a llarg termini. Les característiques principals d'aquestes entitats són les següents:

- Participatives i col·laboratives.
- Especialitzades en àmbits d'acció clau.
- Motor d'ocupació de qualitat i inclusiu.
- Arrelades al territori.

L'èxit de l'Agenda 2030 com a marc per a un progrés sostenible, just i compartit depèn, en gran mesura, de la planificació i l'execució d'iniciatives en l'àmbit local. Les administracions públiques locals són, per tant, agents centrals del desplegament de l'Agenda, ja que han d'assumir reptes complexos com la reducció de la pobresa i la desigualtat, la inclusió, el canvi climàtic, el desenvolupament rural, l'envelliment, la igualtat de gènere, la precarietat laboral, la transició a models de producció i consum sostenibles o la pèrdua de biodiversitat, entre d'altres.

En aquest context, la generació d'aliances —recollida en el dissetè Objectiu de Desenvolupament Sostenible (ODS) de la mateixa Agenda— és una palanca per impulsar i facilitar l'assoliment d'aquests reptes, que exigeixen accions coordinades i transversals. Per la seva naturalesa i els seus àmbits d'acció, l'Economia Social (ES) pot actuar com a catalitzador que permeti a les corporacions municipals impulsar l'Agenda en el seu territori. Establint una relació simbiòtica amb municipis i diputacions, en aquesta col·laboració l'ES podria trobar oportunitats per créixer, per assolir els reptes i aprofundir-hi, i desencadenar així un cercle virtuós en què la comunitat i les persones estiguin al centre de les iniciatives.

L'ES està formada per cooperatives, societats laborals, mutualitats, centres especials de treball d'iniciativa social, empreses d'inserció, confraries de pescadors, associacions i fundacions, entre d'altres. La diversitat de les entitats de l'ES fa que la seva definició no acabi d'entrar en l'imaginari col·lectiu. És necessari fixar-se en la naturalesa d'aquestes organitzacions per entendre que l'ES és un conjunt d'activitats econòmiques i empresarials, de l'àmbit privat, que cerquen l'interès col·lectiu o general, i que posen les persones al centre, amb una visió de sostenibilitat i viabilitat a llarg termini. Estem parlant d'entitats concretes, la majoria amb una forta dimensió empresarial, amb valors compartits que contribueixen al desenvolupament sostenible, la cohesió social i territorial i l'ocupació. La naturalesa d'aquestes entitats fa que tinguin un gran arrelament territorial i permeabilitat en la societat, i que siguin una font d'innovació social davant de reptes complexos. El seu perfil col·laboratiu i participatiu les converteix en un aliat amb un valor diferencial clar en la localització dels ODS. Malgrat aquestes oportunitats, no estan desplegant tot el seu potencial. Un dels obstacles principals amb què es troben les entitats de l'ES és el desconeixement mutu. És indispensable entendre quines entitats conformen l'ES, quins agents hi ha al territori i quin és el seu impacte econòmic, social i mediambiental perquè els equips dels ens locals els puguin impulsar i hi puguin col·laborar de manera efectiva.

Agenda 2030

Aprovada el 2015 per l'Assemblea General de les Nacions Unides, l'Agenda 2030 representa un full de ruta universal per a un futur sostenible, a favor de les persones, el planeta, la prosperitat, la pau i les aliances, i contempla tres eixos de desenvolupament sostenible:

- Econòmic.
- Ambiental.
- Social.

L'Agenda s'articula en disset ODS i aquests, al mateix temps, es desgranen en 169 fites i 232 indicadors.

Els disset ODS s'interrelacionen a l'hora de parlar de reptes com el canvi climàtic, la pèrdua de biodiversitat o la cohesió territorial i social. La magnitud i la naturalesa dels reptes recollits a l'Agenda requereixen el trasllat d'aquest nivell d'ambició i dels recursos a l'àmbit local.

Objectius de Desenvolupament Sostenible

Objectius i fites:

Objectiu 1. Erradicar la pobresa a tot el món i en totes les seves formes

1.1 Per a 2030, erradicar per a totes les persones del món la pobresa extrema, actualment mesurada per un ingrés per persona inferior a 1,25 dòlars EUA al dia.

1.2 Per a 2030, reduir com a mínim a la meitat la proporció d'homes, dones, nens i nenes de totes les edats que viuen en la pobresa en totes les seves dimensions d'acord amb les definicions nacionals.

1.3 Posar en pràctica en l'àmbit nacional mesures i sistemes apropiats de protecció social per a totes les persones, nivells mínims inclosos, i, Per a 2030, aconseguir una àmplia cobertura per a les persones pobres i vulnerables.

1.4. Per a 2030, garantir que tots els homes i dones, en particular les persones pobres i vulnerables, tinguin els mateixos drets als recursos econòmics, així com accés als serveis bàsics, propietat i control de les terres i altres béns, herència, recursos naturals, noves tecnologies apropiades i serveis financers, incloses les microfinances.

1.5 Per a 2030, fomentar la resiliència de les persones pobres i aquelles que es troben en situacions vulnerables, i reduir llur exposició i vulnerabilitat als fenòmens extrems relacionats amb el clima, així com altres crisis i desastres econòmics, socials i ambientals.

1.a Garantir una mobilització important de recursos procedents de diverses fonts, fins i tot mitjançant la millora de la cooperació per al desenvolupament, a fi de proporcionar mitjans suficients i previsibles als països en desenvolupament, en particular els països menys avançats, per tal de posar en pràctica programes i polítiques encaminats a l'erradicació de la pobresa en totes les seves dimensions.

1.b Crear marcs normatius sòlids en els plans nacional, regional i internacional, sobre la base d'estratègies de desenvolupament que tinguin en compte les qüestions de gènere i

s'orientin en favor de les persones pobres, per tal d'impulsar la inversió accelerada en mesures d'erradicació de la pobresa.

Objectiu 2. Posar fi a la fam

2.1 Per a 2030, posar fi a la fam i assegurar l'accés de totes les persones, en particular de les persones pobres i en situacions vulnerables, inclosos els lactants, a una alimentació sana, nutritiva i suficient durant tot l'any.

2.2 Per a 2030, posar fi a totes les formes de malnutrició, fins i tot aconseguint, a tot tardar el 2025, les metes convingudes internacionalment sobre el retard del creixement i l'emaciació dels menors de 5 anys, i abordar les necessitats de nutrició de les adolescents, dones embarassades i lactants, així com les persones grans.

2.3 Per a 2030, duplicar la productivitat agrícola i els ingressos dels productors d'aliments de petita escala, en particular les dones, els pobles indígenes, agricultors familiars, pastors i pescadors, entre altres coses mitjançant un accés segur i equitatiu a les terres, a altres recursos de producció i inputs, coneixements, serveis financers, mercats i oportunitats per a la generació de valor afegit i treball no agrícola.

2.4 Per a 2030, assegurar la sostenibilitat dels sistemes de producció d'aliments i aplicar pràctiques agrícoles resilents que augmentin la productivitat i la producció, contribueixin al manteniment dels ecosistemes, enforteixin la capacitat d'adaptació al canvi climàtic, fenòmens meteorològics extrems, sequeres, inundacions i altres desastres, i millorin progressivament la qualitat del sòl i la terra.

2.5 Per a 2020, mantenir la diversitat genètica de les llavors, cultius i animals de granja i domesticats així com les espècies silvestres connexes, entre altres coses mitjançant una bona gestió i diversificació dels bancs de llavors i plantes a escala nacional, regional i internacional, i promoure l'accés als beneficis que es derivin de la utilització dels recursos genètics i coneixements tradicionals, així com llur distribució justa i equitativa, com s'ha convingut internacionalment.

2.a Augmentar les inversions, fins i tot mitjançant una major cooperació internacional, en infraestructura rural, investigació agrícola i serveis d'extensió, així com en desenvolupament tecnològic i bancs de gens de plantes i bestiar, a fi de millorar la capacitat de producció agrícola als països en desenvolupament, en particular als països menys avançats.

2.b Corregir i prevenir les restriccions i distorsions comercials dels mercats agropecuaris mundials, entre altres coses mitjançant l'eliminació paral·lela de totes les formes de

subvencions a les exportacions agrícoles i totes les mesures d'exportació d'efectes equivalents, de conformitat amb el mandat de la Ronda de Doha per al Desenvolupament.

2.c Adoptar mesures per tal d'assegurar el bon funcionament dels mercats de productes bàsics alimentaris i llurs derivats, i facilitar l'accés adequat a informació sobre els mercats, en particular sobre les reserves d'aliments, a fi d'ajudar a limitar l'extrema volatilitat dels preus dels aliments.

Objectiu 3. Garantir una vida sana i promoure el benestar per a totes les persones a totes les edats

3.1 Per a 2030, reduir la taxa mundial de mortalitat materna a menys de 70 per cada 100.000 nascuts vius.

3.2 Per a 2030, posar fi a les morts evitables de nounats i dels menors de 5 anys, aconseguint que tots els països intentin reduir la mortalitat neonatal almenys fins a 12 per cada 1.000 nascuts vius, i la mortalitat dels menors de 5 anys almenys fins a 25 per cada 1.000 nascuts vius.

3.3 Per a 2030, posar fi a les epidèmies de la sida, tuberculosi, malària i les malalties tropicals desateses, així com combatre l'hepatitis, les malalties transmeses per l'aigua i altres malalties transmissibles.

3.4 Per a 2030, reduir en un terç la mortalitat prematura per malalties no transmissibles, mitjançant la prevenció i el tractament, així com promoure la salut mental i el benestar.

3.5 Enfortir la prevenció i el tractament de l'abús de substàncies addictives, inclosos l'ús indegut d'estupefaents i el consum nociu d'alcohol.

3.6 Per a 2020, reduir a la meitat el nombre mundial de morts i lesions causats per accidents de trànsit.

3.7 Per a 2030, garantir l'accés universal als serveis de salut sexual i reproductiva, inclosos els de planificació familiar, informació i educació, així com la integració de la salut reproductiva a les estratègies i els programes nacionals.

3.8 Assolir la cobertura sanitària universal, en particular la protecció contra els riscos financers, l'accés a serveis de salut essencials de qualitat i l'accés a medicaments i vacunes segurs, eficaços, assequibles i de qualitat per a totes les persones.

3.9 Per a 2030, reduir substancialment el nombre de morts i malalties causades per productes químics perillosos i la pol·lució de l'aire, l'aigua i el sòl.

3.a Enfortir a tots els països, segons escaigui, l'aplicació del Conveni marc de l'Organització Mundial de la Salut per al control del tabac.

3.b Donar suport a les activitats d'investigació i desenvolupament de vacunes i medicaments per a les malalties transmissibles i no transmissibles que afecten primordialment països en desenvolupament, així com facilitar l'accés a medicaments i a vacunes essencials assequibles de conformitat amb la Declaració de Doha relativa a l'Acord sobre els aspectes dels drets de propietat intel·lectual relacionats amb el comerç (ADPIC) i la salut pública, en la qual s'afirma el dret dels països en desenvolupament a utilitzar al màxim les disposicions de l'ADPIC pel que fa a la flexibilitat per a protegir la salut pública i, en particular, proporcionar accés a medicaments per a totes les persones.

3.c Incrementar substancialment el finançament de la salut i la contractació, el desenvolupament, la capacitat i la retenció del personal sanitari als països en desenvolupament, especialment als països menys avançats i als petits estats insulars en desenvolupament.

3.d Reforçar la capacitat de tots els països, en particular els països en desenvolupament, en matèria d'alerta primerenca, reducció de riscos i gestió dels riscos per a la salut nacional i mundial.

Objectiu 4. Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom

4.1 Per a 2030, vetllar perquè totes les nenes i nens acabin els cicles de l'ensenyament primari i secundari, que ha de ser gratuït, equitatiu, de qualitat i produir resultats escolars pertinents i eficaços.

4.2 Per a 2030, vetllar perquè totes les nenes i nens tinguin accés a serveis d'atenció i desenvolupament en la primera infantesa, i a un ensenyament preescolar de qualitat, a fi que estiguin preparats per a l'ensenyament primari.

4.3 Per a 2030, assegurar l'accés en condicions d'igualtat per a tots els homes i dones a una formació tècnica, professional i superior de qualitat, inclòs l'ensenyament universitari.

4.4 Per a 2030, augmentar substancialment el nombre de joves i persones adultes que tenen les competències necessàries, en particular tècniques i professionals, per a accedir a l'ocupació, el treball digne i l'emprenedoria.

4.5 Per a 2030, eliminar les disparitats de gènere en l'educació i garantir l'accés en condicions d'igualtat a les persones vulnerables, incloses les persones amb discapacitat, els pobles indígenes i els nens i nenes en situacions de vulnerabilitat, a tots els nivells de l'ensenyament i la formació professional.

4.6 Per a 2030, garantir que tots el jovent i almenys una proporció substancial d'adults, tant homes com dones, tinguin competències de lectura, escriptura i aritmètica.

4.7 Per a 2030, garantir que tot l' alumnat adquireixi els coneixements teòrics i pràctics necessaris per a promoure el desenvolupament sostenible, entre altres coses mitjançant l'educació per al desenvolupament sostenible i l'adopció d'estils de vida sostenibles, els drets humans, la igualtat de gènere, la promoció d'una cultura de pau i no-violència, la ciutadania mundial i la valoració de la diversitat cultural i de la contribució de la cultura al desenvolupament sostenible.

4.a Construir i adequar instal·lacions escolars que responguin a les necessitats dels infants i les persones discapacitades, tinguin en compte les qüestions de gènere, i

ofereixin entorns d'aprenentatge segurs, no violents, inclusivament i eficaços per a totes les persones.

4.b Per a 2020, augmentar substancialment a escala mundial el nombre de beques disponibles per als països en desenvolupament, en particular els països menys avançats, els petits estats insulars en desenvolupament i els països d'Àfrica, perquè llurs estudiants puguin matricular-se en programes d'estudis superiors, inclosos programes de formació professional i programes tècnics, científics, d'enginyeria i de tecnologies de la informació i la comunicació, a països desenvolupats i a països en desenvolupament.

4.c Per a 2030, augmentar substancialment l'oferta de mestres qualificats mitjançant, entre d'altres, la cooperació internacional per a la formació de docents als països en desenvolupament, especialment als països menys avançats i als petits estats insulars en desenvolupament.

Objectiu 5. Aconseguir la igualtat de gènere i apoderar totes les dones i nenes

5.1 Posar fi a totes les formes de discriminació contra totes les dones i nenes a tot el món.

5.2 Eliminar totes les formes de violència contra totes les dones i nenes en els àmbits públic i privat, inclosos el tràfic i l'exploració sexual, així com altres tipus d'exploració.

5.3 Eliminar totes les pràctiques nocives, com el matrimoni infantil, precoç i forçat, així com la mutilació genital femenina.

5.4 Reconèixer i valorar les cures no remunerades i el treball domèstic no remunerat, mitjançant la prestació de serveis públics, la provisió d'infraestructures i la formulació de polítiques de protecció social, així com mitjançant la promoció de la responsabilitat compartida a la llar i la família, segons escaigui a cada país.

5.5 Vetllar per la participació plena i efectiva de les dones, i per la igualtat d'oportunitats de lideratge en tots els àmbits de presa de decisions en la vida política, econòmica i pública.

5.6 Garantir l'accés universal a la salut sexual i reproductiva i als drets reproductius, de conformitat amb el Programa d'acció de la Conferència Internacional sobre la Població i el Desenvolupament, la Plataforma d'Acció de Beijing i els documents finals de les conferències d'examen respectives.

5.a Emprendre reformes que atorguin a les dones el dret als recursos econòmics en condicions d'igualtat, així com l'accés a la propietat i al control de les terres i altres béns, els serveis financers, l'herència i els recursos naturals, de conformitat amb les lleis nacionals.

5.b Millorar l'ús de la tecnologia instrumental, en particular les tecnologies de la informació i la comunicació, per tal de promoure l'apoderament de les dones.

5.c Adoptar i enfortir polítiques encertades i lleis aplicables per a promoure la igualtat entre els gèneres i l'apoderament de dones i nenes a tots els nivells.

Objectiu 6. Garantir la disponibilitat i una gestió sostenible de l'aigua i el sanejament per a totes les persones

6.1 Per a 2030, aconseguir l'accés universal i equitatiu a l'aigua potable, a un preu assequible per a totes les persones.

6.2 Per a 2030, aconseguir l'accés equitatiu a serveis de sanejament i higiene adequats per a totes les persones, i posar fi a la defecació a l'aire lliure, amb especial atenció a les necessitats de les dones i nenes, així com a les persones en situacions vulnerables.

6.3 Per a 2030, millorar la qualitat de l'aigua mitjançant la reducció de la contaminació, l'eliminació dels abocaments i la reducció al mínim de la descàrrega de materials i productes químics perillosos, la reducció a la meitat del percentatge d'aigües residuals sense tractar, i un augment substancial a escala mundial del reciclat i de la reutilització en condicions de seguretat.

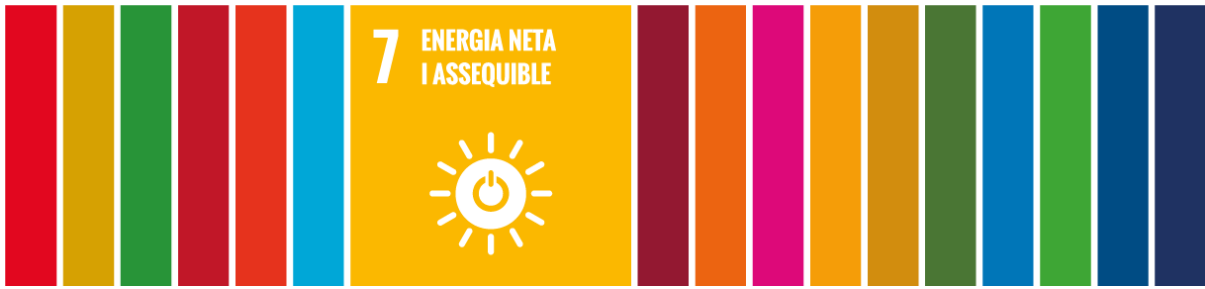
6.4 Per a 2030, augmentar substancialment l'eficient utilització dels recursos hídrics a tots els sectors, i assegurar la sostenibilitat de l'extracció i del subministrament d'aigua potable per tal de fer front a l'escassetat d'aigua i reduir substancialment el nombre de persones que pateixen d'escassetat d'aigua.

6.5 Per a 2030, dur a terme una gestió integrada dels recursos hídrics a tots els nivells, fins i tot mitjançant la cooperació transfronterera, de la manera que sigui convenient.

6.6 Per a 2020, protegir i restablir els ecosistemes relacionats amb l'aigua, inclosos boscos, muntanyes, aiguamolls, rius, aqüífers i llacs.

6.a Per a 2030, ampliar la cooperació internacional i el suport ofert als països en desenvolupament per a la capacitat en matèria d'activitats i programes relatius a l'aigua i el sanejament, incloent les provisions i els emmagatzemaments d'aigua, la dessalinització, l'eficient aprofitament dels recursos hídrics, el tractament d'aigües residuals i les tecnologies de reciclatge i reutilització.

6.b Donar suport a la participació de les comunitats locals en la millora de la gestió de l'aigua i el sanejament i enfortir-la.

Objectiu 7. Garantir l'accés a una energia assequible, segura, sostenible i moderna per a totes les persones

7.1 Per a 2030, garantir l'accés universal a serveis d'energia assequibles, confiables i moderns.

7.2 Per a 2030, augmentar substancialment el percentatge d'energia renovable en el conjunt de fonts d'energia.

7.3 Per a 2030, duplicar la taxa mundial de millora de l'eficiència energètica.

7.a Per a 2030, augmentar la cooperació internacional per tal de facilitar l'accés a la investigació i a les tecnologies energètiques no contaminants, incloses les fonts d'energia renovables, les eficiències energètiques i les tecnologies avançades i menys contaminants de combustibles fòssils, així com promoure la inversió en infraestructures energètiques i tecnologies d'energia no contaminant.

7.b Per a 2030, ampliar la infraestructura i millorar la tecnologia per tal d'oferir serveis d'energia moderns i sostenibles per a tots els països en desenvolupament, en particular els països menys avançats, els petits estats insulars en desenvolupament i els països en desenvolupament sense litoral, d'acord amb els programes de suport respectius.

Objectiu 8. Promoure el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i productiva i el treball digne per a tothom

8.1 Mantenir el creixement econòmic per càpita de conformitat amb les circumstàncies nacionals i, en particular, un creixement del producte interior brut d'almenys un 7% anual als països menys avançats.

8.2 Aconseguir nivells més elevats de productivitat econòmica mitjançant la diversificació, la modernització tecnològica i la innovació, entre altres coses centrant l'atenció en sectors de major valor afegit i ús intensiu de mà d'obra.

8.3 Promoure polítiques orientades al desenvolupament que donin suport a les activitats productives, la creació d'ocupació digne, l'emprenedoria, la creativitat i la innovació, i encoratjar la regularització i el creixement de les microempreses i les petites i mitjanes empreses, entre altres coses mitjançant l'accés a serveis financers.

8.4 Millorar progressivament, per a 2030, la producció i el consum eficients dels recursos mundials i procurar desvincular el creixement econòmic de la degradació del medi ambient, de conformitat amb el marc decennal de programes sobre modalitats sostenibles de consum i producció, començant pels països desenvolupats.

8.5 Per a 2030, aconseguir l'ocupació plena i productiva i garantir un treball digne per a tots els homes i dones, inclosos el jovent i les persones amb discapacitat, així com la igualtat de remuneració per treball d'igual valor.

8.6 Per a 2020, reduir substancialment la proporció de joves sense ocupació i que no cursen estudis ni reben formació.

8.7 Adoptar mesures immediates i eficaces per a erradicar el treball forçat, posar fi a les formes modernes d'esclavitud i el tràfic d'éssers humans i assegurar la prohibició i l'eliminació de les pitjors formes de treball infantil, incloent el reclutament i la utilització d'infants soldats, i, a tot tardar el 2025, posar fi al treball infantil en totes les seves formes.

8.8 Protegir els drets laborals i promoure un entorn de treball segur i protegit per a totes les persones treballadores, incloses les migrants, en particular les dones migrants i les persones amb ocupacions precàries.

8.9 Per a 2030, elaborar i posar en pràctica polítiques de promoció d'un turisme sostenible que creï ocupació i promogui la cultura i els productes locals.

8.10 Reforçar les institucions financeres nacionals per a encoratjar i ampliar l'accés als serveis bancaris, financers i d'assegurances per a tothom.

8.a Augmentar el suport a la iniciativa d'ajut per al comerç als països en desenvolupament, en particular els països menys avançats, fins i tot en el context del Marc integrat millorat d'assistència tècnica relacionada amb el comerç per als països menys avançats.

8.b Per a 2020, desenvolupar i posar en marxa una estratègia mundial per a l'ocupació del jovent i aplicar el Pacte mundial per a l'ocupació de l'Organització Internacional de Treball (OIT).

Objectiu 9. Construir infraestructures resilients, promoure la industrialització inclusiva i sostenible i fomentar la innovació

9.1 Desenvolupar infraestructures fiables, sostenibles, resilients i de qualitat, incloent infraestructures regionals i transfrontereres, per tal de donar suport al desenvolupament econòmic i al benestar humà, amb especial atenció a l'accés assequible i equitatiu per a totes les persones.

9.2 Promoure una industrialització inclusiva i sostenible i, a tot tardar el 2030, augmentar de manera significativa la contribució de la indústria a l'ocupació i al producte interior brut, d'acord amb les circumstàncies nacionals, i duplicar aquesta contribució als països menys avançats.

9.3 Augmentar l'accés de les petites indústries i altres empreses, en particular en els països en desenvolupament, als serveis financers, incloent els crèdits assequibles, i llur integració en les cadenes de valor i els mercats.

9.4 Per a 2030, modernitzar les infraestructures i reconvertir les indústries perquè siguin sostenibles, usant els recursos amb major eficàcia i promovent l'adopció de tecnologies i processos industrials nets i racionals ambientalment, i aconseguint que tots els països adoptin mesures d'acord amb llurs capacitats respectives.

9.5 Augmentar la investigació científica i millorar la capacitat tecnològica dels sectors industrials de tots els països, en particular els països en desenvolupament, entre altres coses fomentant la innovació i augmentant substancialment, d'aquí al 2030, el nombre de persones que treballen en el camp de la investigació i el desenvolupament per cada milió d'habitants, així com la despesa en investigació i desenvolupament dels sectors públic i privat.

9.a Facilitar el desenvolupament d'infraestructures sostenibles i resilients als països en desenvolupament per mitjà d'un major suport financer, tecnològic i tècnic als països africans, països menys avançats, països en desenvolupament sense litoral i petits estats insulars en desenvolupament.

9.b Donar suport al desenvolupament de tecnologies, investigació i innovació nacionals als països en desenvolupament, garantint també un entorn normatiu propici a la diversificació industrial i l'addició de valor als productes bàsics, entre d'altres.

9.c Augmentar de forma significativa l'accés a les tecnologies de la informació i la comunicació i esforçar-se a proporcionar accés universal i assequible a Internet als països menys avançats a tot tardar el 2020.

Objectiu 10. Reduir la desigualtat en i entre els països

10.1 Per a 2030, aconseguir progressivament i mantenir el creixement dels ingressos del 40% més pobre de la població a una taxa superior a la mitjana nacional.

10.2 Per a 2030, potenciar i promoure la inclusió social, econòmica i política de totes les persones, independentment de llur edat, sexe, discapacitat, raça, ètnia, origen, religió, situació econòmica o altra condició.

10.3 Garantir la igualtat d'oportunitats i reduir la desigualtat dels resultats, fins i tot eliminant les lleis, polítiques i pràctiques discriminatòries i promovent legislació, polítiques i mesures adequades al respecte.

10.4 Adoptar polítiques, en especial fiscals, salarials i de protecció social, i aconseguir progressivament una major igualtat.

10.5 Millorar la reglamentació i la vigilància de les institucions i dels mercats financers mundials i enfortir l'aplicació d'aquesta reglamentació.

10.6 Assegurar una major representació i intervenció dels països en desenvolupament en les decisions adoptades per les institucions econòmiques i financeres internacionals per tal d'augmentar l'eficàcia, la fiabilitat, la rendició de comptes i la legitimitat d'aquestes institucions.

10.7 Facilitar una migració i mobilitat ordenades, segures, regulars i responsables de les persones, també mitjançant l'aplicació de polítiques migratòries planificades i ben gestionades.

10.a Aplicar el principi del tracte especial i diferenciat per als països en desenvolupament, en particular per als països menys avançats, de conformitat amb els acords de l'Organització Mundial del Comerç.

10.b Fomentar l'ajut oficial al desenvolupament i els fluxos financers, inclosa la inversió estrangera directa, per als estats amb majors necessitats, en particular els països menys avançats, països africans, petits estats insulars en desenvolupament i països en desenvolupament sense litoral, d'acord amb llurs plans i programes nacionals.

10.c Per a 2030, reduir els costos de transacció de les remeses de migrants per sota del 3% i eliminar els canals de tramesa de remeses amb un cost superior al 5%.

Objectiu 11. Aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguin inclusius, segurs, resilents i sostenibles

11.1 Per a 2030, assegurar l'accés de totes les persones a habitatges i a serveis bàsics adequats, segurs i assequibles, i millorar els barris marginals.

11.2 Per a 2030, proporcionar accés a sistemes de transport segurs, assequibles, accessibles i sostenibles per a totes les persones, i millorar la seguretat viària, en particular mitjançant l'ampliació del transport públic, amb especial atenció a les necessitats de les persones en situació vulnerable, dones, nenes, nens, persones amb discapacitat i persones grans.

11.3 Per a 2030, augmentar una urbanització inclusiva i sostenible, així com la capacitat de planificar i gestionar de manera participativa, integrada i sostenible els assentaments humans a tots els països.

11.4 Redoblar els esforços per a protegir i salvaguardar el patrimoni cultural i natural del món.

11.5 Per a 2030, reduir de forma significativa el nombre de morts causades per desastres, inclosos els relacionats amb l'aigua, i de persones afectades per aquests, i reduir substancialment les pèrdues econòmiques directes causades per desastres relacionades amb el producte interior brut mundial, fent un èmfasi especial en la protecció de les persones pobres i de les persones en situacions de vulnerabilitat.

11.6 Per a 2030, reduir l'impacte ambiental negatiu per càpita de les ciutats, amb especial atenció a la qualitat de l'aire, així com a la gestió dels residus municipals i d'altre tipus.

11.7 Per a 2030, proporcionar accés universal a zones verdes i espais públics segurs, inclusius i accessibles, en particular per a les dones i els infants, les persones grans i les persones amb discapacitat.

11.a Donar suport als vincles econòmics, socials i ambientals positius entre les zones urbanes, periurbanes i rurals enfortint la planificació del desenvolupament nacional i regional.

11.b Per a 2020, augmentar substancialment el nombre de ciutats i assentaments humans que adopten i posen en marxa polítiques i plans integrats per promoure la inclusió, l'ús eficient dels recursos, la mitigació del canvi climàtic i l'adaptació a aquest, així com la resiliència davant dels desastres, i desenvolupar i posar en pràctica una gestió integral dels riscos de desastre a tots els nivells, d'acord amb el Marc de Sendai per a la reducció del risc de desastres 2015-2030

11.c Proporcionar suport als països menys avançats, incloent una assistència financera i tècnica, perquè puguin construir edificis sostenibles i resilents utilitzant materials locals.

Objectiu 12. Garantir modalitats de consum i producció sostenibles

12.1 Aplicar el Marc decennal de programes sobre modalitats de consum i producció sostenibles, amb la participació de tots els països i el lideratge dels països desenvolupats, tenint en compte el grau de desenvolupament i les capacitats dels països en desenvolupament.

12.2 Per a 2030, assolir la gestió sostenible i l'ús eficient dels recursos naturals.

12.3 Per a 2030, reduir a la meitat el desaprofitament d'aliments per càpita mundial en la venda al detall i a nivell del consum, així com les pèrdues d'aliments a les cadenes de producció i distribució, incloses les pèrdues postcollita.

12.4 Per a 2020, aconseguir la gestió ecològicament racional dels productes químics i de tots els productes de rebuig al llarg de llur cycle de vida, de conformitat amb els marcs internacionals convinguts, i reduir de manera significativa llur alliberament a l'atmosfera, a l'aigua i al sòl a fi de minimitzar llurs efectes adversos sobre la salut humana i el medi ambient.

12.5 Per a 2030, disminuir de manera substancial la generació de productes de rebuig mitjançant polítiques de prevenció, reducció, reciclatge i reutilització.

12.6 Encoratjar les empreses, en especial les grans empreses i les empreses transnacionals, a adoptar pràctiques sostenibles i a incorporar informació sobre la sostenibilitat en llur cycle de presentació d'informes.

12.7 Promoure pràctiques de contractació pública que siguin sostenibles, de conformitat amb les polítiques i prioritats nacionals.

12.8 Per a 2030, assegurar que les persones de tot el món tinguin informació i conscienciació pertinents per al desenvolupament i els estils de vida sostenibles, en harmonia amb la natura.

12.a Ajudar els països en desenvolupament a enfortir llur capacitat científica i tecnològica a fi d'avançar cap a modalitats de consum i producció més sostenibles.

12.b Elaborar i aplicar instruments que permetin vigilar els efectes en el desenvolupament sostenible a fi d'aconseguir un turisme sostenible que creï llocs de treball i promogui la cultura i els productes locals.

12.c Racionalitzar els subsidis ineficients als combustibles fòssils que encoratgen el consum antieconòmic mitjançant l'eliminació de les distorsions del mercat, d'acord amb les circumstàncies nacionals, fins i tot per mitjà d'una reestructuració dels sistemes tributaris i l'eliminació gradual dels subsidis perjudicials, quan existeixin, per tal de reflectir-ne l'impacte ambiental, tenint plenament en compte les necessitats i condicions específiques dels països en desenvolupament i reduint al mínim els possibles efectes adversos en llur desenvolupament, d'una manera que permeti protegir les persones pobres i les comunitats afectades.

Objectiu 13. Adoptar mesures urgents per a combatre el canvi climàtic i els seus efectes*

13.1 Enfortir la resiliència i la capacitat d'adaptació als riscos relacionats amb el clima i els desastres naturals a tots els països.

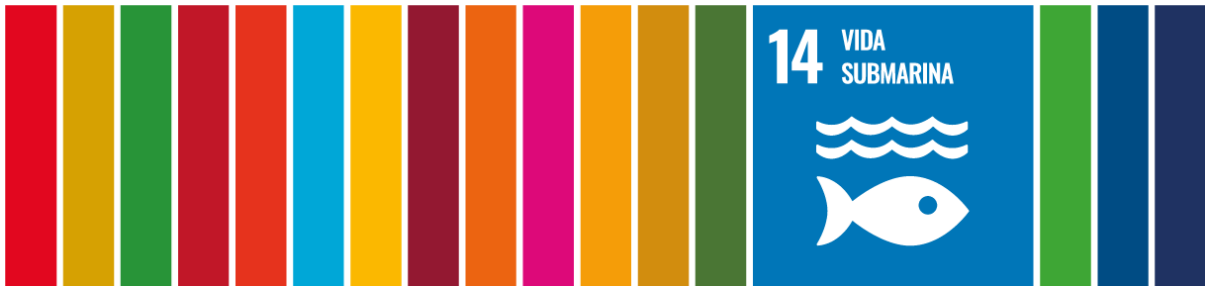
13.2 Incorporar mesures relatives al canvi climàtic en les polítiques, les estratègies i els plans nacionals.

13.3 Millorar l'educació, la conscienciació i la capacitat humana i institucional en relació amb la mitigació del canvi climàtic, l'adaptació a aquest, la reducció dels seus efectes i l'alerta primerenca.

13.a Complir el compromís dels països desenvolupats que són parts de la Convenció marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic d'assolir l'any 2020 l'objectiu de mobilitzar conjuntament 100.000 milions de dòlars anuals, procedents del conjunt de les fonts, a fi d'atendre les necessitats dels països en desenvolupament respecte a l'adopció de mesures concretes de mitigació i la transparència en llur aplicació, i posar en ple funcionament el Fons verd per al clima capitalitzant-lo com més aviat millor.

13.b Promoure mecanismes per a augmentar la capacitat de planificació i gestió eficaces en relació amb el canvi climàtic als països menys avançats i als petits estats insulars en desenvolupament, centrats concretament en les dones, persones joves i comunitats locals i marginades.

* Reconeixent que la Convenció marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic és el principal fòrum intergovernamental internacional per a negociar la resposta mundial al canvi climàtic.

Objectiu 14. Conservar i utilitzar de forma sostenible els oceans, mars i recursos marins per al desenvolupament sostenible

14.1 Per a 2025, prevenir i reduir de forma significativa la contaminació marina de tot tipus, en particular la contaminació produïda per activitats terrestres, inclosos els detritus marins i la contaminació per excés de nutrients.

14.2 Per a 2020, protegir i gestionar de manera sostenible els ecosistemes marins i costaners per tal d'evitar efectes nocius importants, enfortint-ne, entre altres mesures, la resiliència, i emprendre accions per a restaurar-los per tal de restablir la salut i la productivitat dels oceans.

14.3 Minimitzar i afrontar els efectes de l'acidificació dels oceans, mitjançant, entre altres mesures, la intensificació de la cooperació científica a tots els nivells.

14.4 Per a 2020, regular eficaçment l'explotació pesquera i posar fi a la pesca excessiva, la pesca il·legal, la pesca no declarada, la no reglamentada i les pràctiques de pesca destructives, i aplicar plans de gestió amb base científica a fi de restablir les poblacions de peixos en el termini més breu possible, com a mínim a nivells que puguin produir el màxim rendiment sostenible d'acord amb les característiques biològiques respectives.

14.5 Per a 2020, conservar almenys el 10% de les zones costaneres i marines, de conformitat amb les lleis nacionals i el dret internacional i sobre la base de la millor informació científica disponible.

14.6 Per a 2020, prohibir certes formes de subvencions a la pesca que contribueixen a una excessiva capacitat de pesca i a una sobreexplotació pesquera, eliminar les subvencions que contribueixen a la pesca il·legal, no declarada i no reglamentada, i abstenir-se d'introduir noves subvencions d'aquest tipus, i reconèixer que la negociació sobre les subvencions a la pesca en el marc de l'Organització Mundial del Comerç (OMC) ha d'incloure un tracte especial i diferenciat, apropiat i efectiu per als països en desenvolupament i els països menys avançats (PMA).*

14.7 Per a 2030, augmentar els beneficis econòmics que els petits estats insulars en desenvolupament i els països menys avançats reben de l'ús sostenible dels recursos marins, en particular mitjançant la gestió sostenible de la pesca, l'aqüicultura i el turisme.

14.a Augmentar els coneixements científics, desenvolupar la capacitat de recerca i transferir la tecnologia marina, atenent els criteris i les directrius de la Comissió

Oceanogràfica Intergovernamental sobre transferència de tecnologia marina, a fi de millorar la salut dels oceans i potenciar la contribució de la biodiversitat marina al desenvolupament dels països en desenvolupament, en particular els petits estats insulars en desenvolupament i els PMA.

14.b Facilitar l'accés dels pescadors artesanals a petita escala als recursos marins i als mercats.

14.c Millorar la conservació i l'ús sostenible dels oceans i llurs recursos aplicant el dret internacional reflectit en la Convenció de les Nacions Unides sobre el dret del mar, que proporciona el marc jurídic per a la conservació i la utilització sostenible dels oceans i de llurs recursos.

* Tenint en compte les negociacions en curs a l'OMC, el Programa de Doha per al desenvolupament i el mandat de la Declaració ministerial de Hong Kong.

Objectiu 15. Protegir, restaurar i promoure l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres, gestionar els boscos de manera sostenible, combatre la desertificació, aturar i revertir la degradació del sòl, i aturar la pèrdua de la biodiversitat

15.1 Per a 2020, vetllar per la conservació, el restabliment i l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres i els ecosistemes interiors d'aigua dolça i els serveis que proporcionen, en particular els boscos, els aiguamolls, les muntanyes i les zones àrides, d'acord amb les obligacions marcades pels acords internacionals.

15.2 Per a 2020, promoure la gestió sostenible de tots els tipus de boscos, posar fi a la desforestació, recuperar els boscos degradats i incrementar substancialment el repoblament forestal i la reforestació a escala mundial.

15.3 Per a 2030, lluitar contra la desertificació, rehabilitar les terres i els sòls degradats, incloses les terres afectades per la desertificació, la sequera i les inundacions, i procurar assolir un món neutral quant a la degradació de les terres.

15.4 Per a 2030, vetllar per la conservació dels ecosistemes muntanyosos, incloent-hi llur biodiversitat, a fi de millorar llur capacitat de proporcionar beneficis essencials per al desenvolupament sostenible.

15.5 Emprendre accions urgents i significatives per a reduir la degradació dels hàbitats naturals, detenir la pèrdua de biodiversitat i, per a 2020, protegir les espècies amenaçades i evitar-ne l'extinció.

15.6 Promoure la participació justa i equitativa dels beneficis que es deriven de la utilització de recursos genètics i promoure l'accés adequat a aquests recursos, tal com s'ha acordat internacionalment.

15.7 Adoptar mesures urgents per a posar fi a la cacera furtiva i al tràfic d'espècies protegides de flora i fauna, i abordar la demanda i l'oferta il·legals de productes silvestres.

15.8 Per a 2020, adoptar mesures per a prevenir la introducció d'espècies exòtiques invasores i reduir de forma significativa llurs efectes en els ecosistemes terrestres i aquàtics, i controlar o erradicar les espècies prioritàries.

15.9 Per a 2020, integrar els valors dels ecosistemes i de la biodiversitat a la planificació nacional i local, als processos de desenvolupament, així com a les estratègies i als informes de reducció de la pobresa.

15.a Mobilitzar i augmentar de forma significativa els recursos financers procedents de totes les fonts per tal de conservar i utilitzar de forma sostenible la biodiversitat i els ecosistemes.

15.b Mobilitzar un volum apreciable de recursos procedents de totes les fonts i a tots els nivells per a finançar una gestió forestal sostenible i proporcionar incentius adequats als països en desenvolupament perquè promoguin aquest tipus de gestió, en particular amb vista a la conservació i la reforestació.

15.c Augmentar el suport mundial a la lluita contra la cacera furtiva i el tràfic d'espècies protegides, en particular augmentant la capacitat de les comunitats locals per a cercar oportunitats de subsistència sostenible.

Objectiu 16. Promoure societats justes, inclusives i pacífiques

16.1 Reduir considerablement totes les formes de violència i les taxes de mortalitat connexes a tot el món.

16.2 Posar fi al maltractament, l'explotació, el tràfic, la tortura i totes les formes de violència contra els infants.

16.3 Promoure l'estat de dret en els àmbits nacionals i internacionals, i garantir la igualtat d'accés a la justícia per a totes les persones.

16.4 Per a 2030, reduir de forma significativa el tràfic il·lícit de finances i d'armes, enfortir la recuperació i devolució de béns robats, i lluitar contra totes les formes de delinqüència organitzada.

16.5 Reduir substancialment totes les formes de corrupció i suborn.

16.6 Crear unes institucions eficaces, responsables i transparents a tots els nivells.

16.7 Garantir l'adopció de decisions inclusives, participatives i representatives que responguin a les necessitats a tots els nivells.

16.8 Ampliar i enfortir la participació dels països en desenvolupament en les institucions de governança mundial.

16.9 Per a 2030, proporcionar l'accés a una identitat jurídica per a totes les persones, en particular mitjançant el registre de naixements.

16.10 Garantir l'accés públic a la informació i protegir les llibertats fonamentals, de conformitat amb les lleis nacionals i els acords internacionals.

16.a Enfortir les institucions nacionals pertinents, entre d'altres mitjançant la cooperació internacional, amb vista a realitzar formació a tots els nivells, en particular en els països en desenvolupament, per tal de prevenir la violència i combatre el terrorisme i la delinqüència.

16.b Promoure i aplicar lleis i polítiques no discriminatòries en favor del desenvolupament sostenible.

Objectiu 17. Revitalitzar l'Aliança Mundial per al Desenvolupament Sostenible

Finances

17.1 Enfortir la mobilització de recursos interns, fins i tot mitjançant la prestació de suport internacional als països en desenvolupament, a fi de millorar la capacitat nacional per a recaptar ingressos fiscals i d'altra índole.

17.2 Vetllar perquè els països desenvolupats compleixin plenament llurs compromisos en relació amb l'ajut oficial al desenvolupament (AOD), inclòs el compromís adquirit per nombrosos països desenvolupats d'assolir l'objectiu de destinar el 0,7% del producte nacional brut (PNB) a l'AOD i del 0,15% al 0,20% del PNB a l'AOD dels països menys avançats; així com encoratjar els proveïdors d'AOD a què considerin fixar una meta per tal de destinar almenys el 0,20% del PNB a l'AOD dels països menys avançats.

17.3 Mobilitzar recursos financers addicionals provinents de múltiples fonts per als països en desenvolupament.

17.4 Assistir els països en desenvolupament per a aconseguir la sostenibilitat del deute a llarg termini amb polítiques coordinades orientades a fomentar el finançament, l'alleujament i la reestructuració del deute, si escau, i fer front al deute extern dels països pobres altament endeutats a fi de reduir l'endeutament excessiu.

17.5 Adoptar i aplicar sistemes de promoció d'inversió a favor dels països menys avançats.

Tecnologia

17.6 Millorar la cooperació regional i internacional nord-sud, sud-sud i triangular i l'accés a la ciència, tecnologia i innovació. i augmentar l'intercanvi de coneixements en condicions mútuament convingudes, entre altres coses millorant la coordinació entre els mecanismes existents, en particular en l'àmbit de les Nacions Unides, i mitjançant un mecanisme global de facilitació de la tecnologia.

17.7 Promoure el desenvolupament, així com la transferència, divulgació i difusió de tecnologies ecològicament racionals als països en desenvolupament en condicions favorables, incloent condicions concessionàries i preferencials, de mutu acord.

17.8 Posar en ple funcionament, a tot tardar el 2017, el banc de tecnologia i el mecanisme de suport a la ciència, tecnologia i innovació per als països menys avançats, i augmentar l'ús de tecnologies instrumentals, en particular de les tecnologies de la informació i la comunicació.

Formació

17.9 Augmentar el suport internacional a la implementació eficaç i amb objectius concrets de programes de formació als països en desenvolupament per tal de donar suport als plans nacionals orientats a aplicar tots els Objectius de desenvolupament sostenible, mitjançant, entre d'altres, la cooperació nord-sud, sud-sud i triangular.

Comerç

17.10 Promoure un sistema de comerç multilateral universal, basat en normes, obert, no discriminatori i equitatiu en el marc de l'Organització Mundial del Comerç mitjançant, entre d'altres, la conclusió de negociacions d'acord amb el Programa de Doha per al desenvolupament.

17.11 Augmentar de manera significativa les exportacions dels països en desenvolupament, en particular amb la perspectiva de duplicar la participació dels països menys avançats en les exportacions mundials per a 2020.

17.12 Aconseguir la implementació oportuna d'un accés permanent als mercats, sense aranzels ni quotes per a tots els països menys avançats, de conformitat amb les decisions de l'Organització Mundial del Comerç, i entre d'altres, vetllant per tal que les normes d'origen preferencials aplicables a les importacions dels països menys avançats siguin transparents i senzilles, i contribueixin a facilitar l'accés als mercats.

Qüestions sistèmiques

Coherència institucional i de polítiques públiques

17.13 Augmentar l'estabilitat macroeconòmica mundial, entre d'altres mitjançant la coordinació i coherència de polítiques.

17.14 Millorar la coherència de polítiques per al desenvolupament sostenible.

17.15 Respectar el lideratge i la política de cada país per a establir i aplicar polítiques orientades a l'erradicació de la pobresa i la promoció del desenvolupament sostenible.

Aliances entre múltiples actors

17.16 Enfortir l'Aliança Mundial per al Desenvolupament Sostenible, complementada per aliances entre múltiples actors que mobilitzin i promoguin l'intercanvi de coneixements, expertesa, tecnologies i recursos financers, amb la finalitat de donar suport a

l'assoliment dels Objectius de desenvolupament sostenible a tots els països, en particular als països en desenvolupament.

17.17 Encoratjar i promoure la constitució d'aliances eficaces en els àmbits públic, publico-privat i de la societat civil, aprofitant l'experiència i les estratègies d'obtenció de recursos dels partenariats.

Dades, supervisió i rendició de comptes

17.18 Per a 2020, millorar la prestació de suport a la formació per als països en desenvolupament, inclosos els països menys avançats i els petits estats insulars en desenvolupament, amb la perspectiva d'augmentar de forma significativa la disponibilitat de dades actualitzades, fiables i de qualitat, desglossades per grups d'ingressos, gènere, edat, raça, origen ètnic, condició migratòria, discapacitat, ubicació geogràfica i altres característiques pertinents segons el context nacional.

17.19 Per a 2030, aprofitar les iniciatives existents per a elaborar indicadors que permetin mesurar els progressos aconseguits en matèria de desenvolupament sostenible i constitueixin un complement dels indicadors utilitzats per a mesurar el producte interior brut, i donar suport a la formació en estadística als països en desenvolupament.

Economia Social

L'ES pot semblar un model abstracte, però queda ben recollit en la legislació espanyola (Llei 5/2011 de l'Economia Social): és el conjunt d'activitats econòmiques i empresarials que, en l'àmbit privat, desenvolupen entitats que persegueixen l'interès col·lectiu (dels seus membres o de les persones usuàries) i general (de la societat en general), econòmic i social, i que posen les persones al centre, mitjançant la gestió democràtica, la transparència o la participació, entre altres valors.

La tipologia d'entitats que engloba l'ES pot variar en funció de cada legislació autonòmica. A Catalunya, on encara s'ha d'aprovar una llei pròpia, englobem dins del concepte d'ESS les cooperatives en qualsevol de les seves variants, les associacions amb activitat econòmica, les societats laborals, les mutualitats, les fundacions i els grups informals dins de les economies comunitàries (xarxes de suport mutu, agrupacions de persones sense forma jurídica, etc.).

Totes les entitats de l'ESS comparteixen els mateixos principis:

- Cooperació voluntària i ajuda mútua.
- Governança participativa i democràtica.
- Autonomia i independència.
- Primacia de les persones i el propòsit social per sobre del capital en la distribució i ús dels beneficis i actius.

Segons el Centre Internacional d'Investigació i Informació sobre l'Economia Pública, Social i Cooperativa (CIRIEC), les més de 84.000 entitats generen quasi 1.350.000 llocs de treball i el 8,5% del PIB espanyol. Tot i aquestes dades, amb un pes equiparable al del sector de l'automoció, el coneixement que es té sobre l'ES és molt baix. A aquestes dades s'hi afegeix l'impacte social i mediambiental dels agents de l'ES.

El Pla d'Acció de l'Economia Social de la Unió Europea recull que l'ES «contribueix a l'execució dels ODS a escala de la Unió Europea i mundial», que això és de resultes del paper actiu que desenvolupa a escala mundial en la reducció de la pobresa i que, d'aquesta manera, impulsa la transició cap a ciutats i comunitats sostenibles, un consum i una producció responsable i unes finances sostenibles.

Podem dir, per tant, que les entitats de l'ES estan compromeses amb el desenvolupament local, la igualtat, la inclusió, la cohesió social, la generació d'ocupació estable i de qualitat, la conciliació i la sostenibilitat. És a dir, són entitats molt vinculades al territori i a la comunitat, fonamentades en la col·laboració i la cooperació. Entitats amb el potencial d'actuar com a palanca en la localització dels ODS.

La localització de ls agendes i l'Economia Social

La consolidació de la recuperació resilient fonamentada en el desenvolupament sostenible, comporta redoblar els esforços en aquesta dècada, la Dècada de l'Acció, per assolir els ODS en l'horitzó marcat per l'Agenda 2030. L'enfocament integral i ambicions de l'Agenda requereix la consolidació d'aliances i sinergies per al seu èxit. El seu paper com a llenguatge i marc compartit esdevé una palanca per accelerar la transició sostenible, però exigeix el desenvolupament d'accions coordinades i transversals.

S'estima que el 65% dels ODS no es podran assolir sense la participació local. L'enfocament local és tan rellevant que, a més de ser present de forma transversal a l'Agenda, l'objectiu 11 se centra específicament en les ciutats i comunitats sostenibles. Sense l'acció a escala local, al territori, la consecució dels ODS no serà possible. La localització, és a dir, l'adaptació de l'Agenda a les especificitats de cada territori, és imprescindible per a l'èxit de l'Agenda. Amb aquest objectiu s'han desenvolupat diferents eines com les Agendes Urbanes i Rurals, perquè els municipis de totes les mides i territoris desenvolupin els seu propi pla d'acció local.

La localització dels ODS no només implica a les grans ciutats sinó també a ajuntament petits, rurals i insulars. La seva aportació és imprescindible davant de reptes com el canvi climàtic, la protecció d'ecosistemes terrestres i marins, la seguretat alimentària o la cohesió territorial.

Les entitats locals es troben en una situació privilegiada, no només per les seves competències sinó pel contacte directe amb la ciutadania, el coneixement de la realitat del territori, la capacitat per desenvolupar accions col·lectives coordinades, i una visió integrada i coherent. Si bé moltes entitats locals compten amb iniciatives, activitats o programes vinculats a aspectes específics, des de la mobilitat fins a la gestió de residus, l'Agenda representa una oportunitat per estructurar i accelerar la contribució al desenvolupament sostenible. És una relació de doble via: l'Agenda 2030 necessita les entitats locals i les entitats locals tenen en l'Agenda una oportunitat per impulsar el desenvolupament econòmic, social i mediambiental del territori. En aquest sentit, moltes entitats municipals han fet un gran esforç en el desenvolupament de plans locals i polítiques públiques, que han recolzat en els marcs existents per a la localització de l'Agenda per diagnosticar, prioritzar i desenvolupar els indicadors al voltant dels ODS.

Davant la complexitat dels reptes i la limitació dels recursos, les entitats locals compromeses amb la contribució dels ODS han de poder teixir xarxes de col·laboració i buscar agents i models que permetin fer avançar l'Agenda de manera eficient i vinculada a la comunitat. És aquí on les entitats de l'ES poden actuar com un aliat clau.

Com ja s'ha dit, és fonamental entendre què és l'ES i les entitats que engloba per poder identificar amb claredat les oportunitats que representa per als municipis i les províncies en la localització de l'Agenda. En primer lloc, el punt de partida és la naturalesa mateixa de l'ES. Els valors en què es basa tenen a veure amb el compromís amb les persones i el planeta, la interdependència, la igualtat, la inclusió, la transparència, la rendició de comptes i la creació d'oportunitat de treball digne. Es tracta, per tant, d'entitats que, per la seva idiosincràsia, ja treballen d'una manera que contribueix en els aspectes clau de l'Agenda 2030. Per tant, si els ens locals col·laboren amb l'ES i la impulsen, es podran servir de les capacitats ja existents al territori.

Un altra característica essencial de l'ES és el seu arrelament. Això implica no només un coneixement profund del territori, sinó també una gran permeabilitat que li permet actuar com a tractor en els processos de transició sostenible i, d'aquesta manera, sensibilitzar, inspirar i mobilitzar la comunitat. Pel propi sistema de governança, una entitat d'ES difícilment deslocalitzarà la seva activitat; de fet, les empreses d'ES acostumen a ser un motor de cohesió social i territorial amb una forta presència en l'àmbit rural.

L'ES té models de gestió democràtica i participativa i, a la vegada, promou la intercooperació i la col·laboració. És a dir, és un agent amb experiència en els processos participatius i de construcció col·lectiva, processos que són indispensables per a la planificació i l'execució de les Agendes, i que no estan exempts de complexitat i friccions. Les entitats de l'ES poden esdevenir aliats potents en la construcció de xarxes, projectes i processos cooperatius, necessaris en els canvis sistèmics que es requereixen, per exemple, en l'Economia Circular o la transició energètica.

Moltes propostes de l'ES tenen un fort component d'innovació social, des d'on proposen noves formes de col·laboració i organització per solucionar problemes complexos, empoderar els treballadors i consumidors, i actuar des de l'arrel davant d'impactes ambientals o socials negatius.

Amb tot, la manca de difusió i divulgació del model i el poc coneixement de les seves especificitats limiten que aquest potencial de col·laboració s'acabi materialitzant. Més proximitat amb l'administració local i l'opinió pública pot fer que es considerin molt més les característiques de l'ES en el desenvolupament de polítiques públiques, no perquè hagin de tenir més privilegis, sinó perquè estiguin en igualtat de condicions amb la resta d'alternatives. Les oportunitats de negoci i d'impacte per a l'ES en la contribució en l'Agenda 2030 poden suposar una via per escalar i difondre aquest model. A més, pot fer que l'ús dels recursos sigui més eficient.

Funcions de les entitats d'ESS a escala local (CIRIEC 2021)²

POLÍTIQUES:

- Són escoles de democràcia que eduquen en la gestió comú.
- Democratitzen el control i la direcció de les empreses i del territori.
- Són un mecanisme institucional per aprofundir en la política democràtica.
- Mesurador de l'aplicació de polítiques on l'Estat presenta límits d'actuació.

ECONÒMIQUES:

- Fomenten el desenvolupament econòmic endogen i l'autonomia territorial.
- Distribueixen de manera més equitativa la renda i la riquesa.
- Creen i consoliden llocs de treball, especialment per a col·lectius vulnerables.
- Contraresten el poder del mercat de les grans empreses.
- Amplien l'oferta de serveis a segments de demanda menys rendibles.
- Desenvolupen un paper innovador en noves activitats i serveis.
- Asseguren més estabilitat del sistema econòmic, contribueixen al seu bon funcionament i en contraresten les fluctuacions.

² <http://ciriec.es/noticias/ciriec-espana-presenta-el-informe-la-economia-social-en-espana-en-cifras-y-el-nuevo-portal-estadistico-de-la-economia-social-ciriecstat/>

Anàlisi DAFO per eixos temàtics treballats a les jornades de Santiago de Compostel·la a finals de 2022

Economia circular

L'Economia Circular és un model econòmic que, mitjançant un enfocament sistèmic, crea un flux circular de recursos que regenera, reté i augmenta el seu valor i, d'aquesta manera, contribueix simultàniament al desenvolupament sostenible. Aquesta transició implica estratègies com l'aplicació de principis de codissey, la reparació, el manteniment, el desenvolupament de nous models de producció i consum, la reutilització i el reciclatge de materials o la regeneració d'ecosistemes naturals.

S'ha consolidat com un marc prioritari en la visió estratègica de la UE com a part del Pacte Verd Europeu i de la recuperació de la crisi de la COVID-19. Es considera un dels pilars de la transició sostenible, imprescindible davant l'amenaça del canvi climàtic i de la pèrdua de biodiversitat.

Els plans d'acció per l'Economia Circular en l'àmbit europeu, espanyol i regional defineixen els reptes clau i estableixen exigències específiques per als ens locals, com els objectius sobre la separació i recollida de residus.

DAFO

DEBILITATS	AMENACES
<ul style="list-style-type: none">• Manca de coneixement del concepte d'Economia Circular, especialment en la dimensió sistèmica, per part dels tècnics de l'administració local, els agents de l'ES i la societat en general.• Operativa estanc entre entitats locals: entre àrees de medi ambient, promoció econòmica i mobilitat, entre d'altres.• Necessitat de consolidar la valoració de l'impacte ambiental de manera objectiva en les entitats de l'ES mitjançant eines d'anàlisi rigoroses, contrastades i amb enfocament de cicle de vida.	<ul style="list-style-type: none">• Manca de maduresa en la sensibilització, tecnologia i capacitats del mercat i de les cadenes de valor per adoptar nous models de producció i consum, i d'hàbits de vida. Resistència al canvi.• Influència d'agents que concentren el volum de negoci en alguns sectors, i que dificulten una transició circular inclusiva.• Manca de concreció del marc normatiu i polític, i lentitud en el desenvolupament legislatiu i el possible risc d'exposició de les entitats d'ES, a més del compliment de segons quines exigències.• Equiparació de la transició circular amb la gestió de residus, cosa que simplifica i limita l'àmbit i les oportunitats de l'Economia Circular.• Desinterès de la ciutadania menys conscienciada per aspectes

	ambientals o socials. Necessitat d'ampliar l'àmbit d'acció.
FORTALESES	OPORTUNITATS
<ul style="list-style-type: none"> • Competències dels ens locals en temes clau com la gestió de residus, l'aigua, els equipaments i infraestructures municipals o l'organització d'esdeveniments. Control sobre la inclusió de criteris verds en la contractació local. • Permeabilitat de l'ES en el territori per sensibilitzar i mobilitzar la ciutadania. • Existència de models d'ES d'innovació social que permeten la participació de persones usuàries i consumidores com a agents actius, com per exemple cooperatives de consum o energètiques. • Especialització dels agents de l'ES en sectors com l'agroalimentació, la gestió de residus, l'educació ambiental, la construcció, el turisme, la gestió d'espais verds o l'energia. • Capacitat dels agents de l'ES per actuar com a baula en la creació d'aliances multiactor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Marc polític i legislatiu que impulsa la transició a models circulars amb suport de recursos de finançament. • Inclusió d'aspectes socials en iniciatives de transició circular gràcies a la col·laboració d'agents de l'ES. • Necessitat de coneixement tècnic i capacitats existents en l'ES per a la transició circular per part dels ens locals. • Generar xarxes entre agents del territori i cadenes de valor. • Projectes demostratius i polits per l'impuls a la transició.

Envelliment de la població

L'envelliment de la població és un repte que afecta indiscutiblement el desenvolupament social, econòmic i sostenible del planeta. Les primeres conseqüències ja es produeixen en el sistema assistencial i de salut públic en què la manca de recursos cada vegada és més evident i posa en alerta a governs i administracions. En el pla econòmic, un país en què la piràmide poblacional està invertida, la càrrega exercida sobre la població activa és inferior al rendiment necessari per cobrir els costos socials. Amb aquest horitzó a la vista, les administracions han posat en marxa polítiques i solucions per a aquesta etapa vital. El Projecte Estratègic per a la Recuperació i Transformació Econòmica (PERTE) de l'ES i les cures aprovat pel govern espanyol el 2022 deixa palesa la urgència d'aquestes mesures. Les seves línies d'actuació se centren en l'impuls i el desenvolupament de l'ES i l'enfortiment dels serveis centrats en les persones, fent incís en el repte demogràfic a què s'enfronten els estats.

DAFO

DEBILITATS	AMENACES
<ul style="list-style-type: none"> • Barreres d'entrada que en limiten l'abast: alta implicació, sentiment de pertinença al grup, recursos financers o encaix en el conjunt de cooperatives. • Horitzó temporal força extens que exigeix una planificació molt a llarg termini. • Limitació de l'abast perquè són models privats, cosa que fa que no es pugui resoldre el problema de la societat en general ni de manera integral (com en el cas de les grans dependències, per exemple). • Alta taxa d'abandonament del projecte. 	<ul style="list-style-type: none"> • Complexitat dels tràmits administratius. • Inestabilitat dels suports institucionals per canvis en les polítiques i els governs al llarg del projecte, per exemple. • Suport institucional a altres models d'envelliment. • Penetració alta del mercat informal en el sector de les cures.
FORTALESES	OPORTUNITATS
<ul style="list-style-type: none"> • Empoderament i autonomia en la presa de decisions. • Qualitat de vida durant l'envelliment, permanència a la mateixa llar i envelliment actiu. • Accés a economies d'escala pel que fa a serveis i compres. • Eficiència en l'ús de recursos públics. • Pertinença a la comunitat, cosa que evita la soledat en l'etapa de l'envelliment. • Capacitat dels ens locals d'impulsar un model de fixació de la població i d'impacte en la comunitat, mitjançant la difusió, la capacitació i els recursos. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tendència demogràfica cap a l'envelliment poblacional. • Dificultat d'accés a alternatives públiques. • Més expectatives sobre l'envelliment actiu i la qualitat de vida de la població. • Diversificació del model de negoci, ja que s'ofereixen serveis residencials a tercers per la tipologia d'instal·lacions i serveis que posseeix.

Llocs de treball de qualitat

La necessitat d'apostar per models de gestió empresarial capaces d'afavorir i capturar el talent, oferint llocs de treball amb condicions justes, pot trobar resposta en diferents

models de l'Economia Social. Com ja s'ha explicat anteriorment en aquest document, l'Economia Social es caracteritza per una sèrie de principis distintius. Aquests principis es manifesten, en la generació d'ocupació de qualitat i més estable, especialment en períodes de crisi. Un aprofundiment d'això és que els contractes a temps parcial són inferiors que en altres tipus de models i no existeixen diferències per raons de sexe o d'edat. Els models d'Economia Social coneixen i donen resposta a les necessitats actuals de la societat pel que fa a conciliació de la vida personal, familiar i laboral. L'impuls de la igualtat d'oportunitats hi és molt present. Davant d'altres models empresarials els de l'Economia Social presenten millors resultats pel que fa a bretxa salarial de gènere, l'ús de mesures de conciliació o la diversitat en els càrrecs de direcció. La contribució de les entitats de l'Economia Social en la creació d'ocupació de qualitat ja està sent tinguda en compte per les institucions i recolzada per governs com un sector potencial de foment de l'economia i el desenvolupament sostenible.

DAFO

DEBILITATS	AMENACES
<ul style="list-style-type: none"> • Manca de confiança i comunicació entre les entitats de l'Economia Social (desconfiança sobre la seva rentabilitat) i ens locals (complexitat burocràtica). • Atomització de sectors i agents. • Manca de madures en polítiques i accions de retenció de talent i joventut amb èxit a llarg termini. • Manca de coneixement dels ens locals, de les aportacions que pot fer l'Economia Social en la generació d'ocupació de qualitat. • Rentabilitat econòmica a curt termini menys competitiva davant de models de generació de llocs de treball precaris. 	<ul style="list-style-type: none"> • Desconeixement dels models d'Economia Social, els seus valors i avantatges, per part de la societat en general i les persones emprenedores en particular. • Desarrelament de la joventut i escassa valoració del territori. • Inestabilitat en els suports institucionals, per exemple per canvis de polítiques i governs. • Complexitat administrativa en la constitució de cooperatives. • Context de crisi continua amb alta inestabilitat. • Escassa presència dels models d'Economia Social en els itineraris d'emprenedoria (assessories, escoles de negocis i postgraus, programes d'emprenedoria,...) davant d'altres alternatives.
FORTALESES	OPORTUNITATS
<ul style="list-style-type: none"> • Els valors i els models de l'ES, que els converteixen, de manera natural, en agents clau per generar ocupació. 	<ul style="list-style-type: none"> • Demanda d'activitats i serveis que satisfacin les necessitats del territori (educació, salut, cures i millors infraestructures).

<ul style="list-style-type: none"> • Qualitat i resiliència de l'ocupació generada dins els models d'ES: supervivència davant de crisis, mesures de conciliació, empoderament de persones treballadores, etc. • Capacitat col·laborativa i organitzativa de l'ES. • Capacitat per a l'exploració de nous models. • Competències dels ens locals en àmbits de promoció econòmica i desenvolupament local. 	<ul style="list-style-type: none"> • Col·laboració en el desenvolupament de plans estratègics entre tècnics de les entitats locals i de l'ES. • Canvi de prioritats professionals i personals que impulsen nous models de treball més flexibles, horitzontals i enriquidors. • Augment de l'interès del mercat per a projectes empresarials amb propòsit. • Priorització de la generació d'ocupació en el territori com a eina de retenció i atracció de talent del teixit empresarial en les agendes polítiques. • Marc fiscal i normatiu favorable per a l'emprenedoria social.
--	--

Inserció laboral

L'ocupació com a vehicle d'inserció de col·lectius en risc d'exclusió és un element generador d'un cercle virtuós que impacta positivament en les persones i la comunitat. Permet la integració i la capacitació laboral, econòmica i social, així com l'empoderament individual. D'aquesta manera, consolida l'impacte al mateix temps que dona resposta a necessitats reals del mercat. Aquest impacte social inclou la generació de treball digne, que substitueix el treball informal, afavoreix la inclusió social, impulsa condicions laborals de qualitat, afavoreix la conciliació i l'accessibilitat, desenvolupa noves capacitats i facilita el reciclatge professional.

Les entitats de l'ES solen tenir polítiques i processos de contractació que eviten la discriminació, que porten a una millor contractació de col·lectius amb dificultats específiques d'accés a llocs de treball davant d'altres empreses. Existeixen formes organitzatives l'objecte social de les quals és la contractació de col·lectius en risc d'exclusió, especialment els centres especials de treball d'iniciativa social i les empreses d'inserció. Per tant, l'ES és un motor per a la integració a través de l'ocupació. El Pla d'Acció Europeu destaca que l'ES complementa les administracions públiques en la prestació de serveis socials de qualitat de manera rendible i en els esforços per integrar joves i grups en risc d'exclusió. Els col·lectius més vulnerables inclouen persones que formen part de col·lectius minoritaris o famílies monoparentals.

La compra pública responsable i els contractes reservats són eines que els ens locals tenen per tal de promoure aquestes entitats sota criteris de qualitat i vocació públics.

DEBILITATS	AMENACES
<ul style="list-style-type: none"> • Desconeixement per part de l'administració dels serveis i de les capacitats de les organitzacions de l'ES especialitzades en la inserció laboral. • Desconeixement per part de les entitats de l'ES dels procediments de l'administració en la contractació reservada. • Manca de recursos dels ens locals, que eviten la contractació per lots i fomenten la resistència al canvi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Manca de maduresa en el desenvolupament polític i normatiu de la contractació reservada. • Manca de compliment de les exigències legals per part de l'administració pel que fa a contractes reservats. • Estandardització de la valoració econòmica com a criteri exclusiu o predominant en la contractació pública. Obstacles en els processos administratius que limiten la inclusió d'altres criteris. • Complexitat i llenguatge poc accessible de la contractació pública.
FORTALESES	OPORTUNITATS
<ul style="list-style-type: none"> • Experiència contrastada de les entitats de l'ES en iniciatives d'inserció mitjançant l'ocupació, amb un alt impacte social. • Capacitats tècniques i operatives de centres especials de treball, empreses d'inserció i cooperatives en serveis de competència municipal (gestió de residus, espais verds, serveis socials, etc.). • Coneixement i experiència dels equips tècnics de l'administració del marc legal. • Acostament, voluntat i sintonia en l'impuls de la inserció laboral entre ens locals i ES. • Eficiència en l'ús dels recursos, que complementa els serveis socials amb models que fomenten l'autonomia, la integració social i l'empoderament de col·lectius vulnerables. 	<ul style="list-style-type: none"> • Generar espais de trobada entre ens locals, centres especials de treball, empreses d'inserció i cooperatives amb l'objectiu que es coneguin mútuament i resolguin els obstacles de la contractació reservada mitjançant de consultes preliminars, registres de proveïdors socials, formació, elaboració de procediments, models de riscos i seguiment. Necessitat d'un recurs centralitzat de referència sobre clàusules, bones pràctiques i capacitats dels agents de l'ES. • Sensibilització de la societat en la necessitat de models d'inclusió que posin les persones al centre. • Llei de contractes del sector públic favorable a la contractació reservada. Marc polític favorable a la contractació verda, socialment responsable i ètica. • Foment de la visibilitat de les exigències legals sobre la

	<p>contractació reservada per impulsar-ne el compliment.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visibilitzar l'impacte social lligat als contractes reservats • Efecte tractor de l'administració pública, que impulsa mercats amb consciència social.
--	--

Impuls al sector cultural

El sector cultural construeix la identitat del territori i n'és un element vertebrador. Així doncs, es tracta d'un sector en què els models de l'ES poden impulsar els ecosistemes de creadores i creadors col·laboratius i viables. Al llarg de les darreres dècades i degut a la seva expansió industrial, la cultura s'ha convertit en un sector d'activitat econòmica rellevant. En el context actual en què la societat s'enfronta a transformacions constants (econòmiques, socials i culturals derivades de l'avenç de la tecnologia i la digitalització, la globalització i els nous models productius), les indústries culturals i creatives estan cridades a liderar els processos d'innovació per la seva capacitat per integrar-se en diferents activitats sectorials i com a activadores de talent, recursos i coneixement. A més, els actius culturals i creatius d'una comunitat són peces clau en el seu desenvolupament, tant per l'impacte econòmic que generen, com per la capacitat de dinamització social i foment de la participació ciutadana. Sota el paraigües del sector cultural s'hi amaguen activitats molt heterogènies, sigui en termes de disciplines (art escèniques i musicals, audiovisuals, biblioteques i arxius, patrimoni i museus) o en allò relatiu a la cadena de valor (formació, creació, producció, distribució, exhibició, consum i conservació). Existeix una complementaritat dels sector cultural amb les fórmules de l'ES. El sector cultural, fortament atomitzat, pot enriquir-se amb la gestió cooperativa i fer front a la precarietat generada per la temporalitat associada a l'activitat cultural, cosa que afavoreix l'assentament local de negocis culturals socialment útils i satisfactoris.

DAFO

DEBILITATS	AMENACES
<ul style="list-style-type: none"> • Desconeixement dels models d'ES tant per part del sector creatiu com per part de l'administració. • Dificultat d'accés directe als col·lectius creatius per part de l'administració. Necessitat de col·laboració amb col·lectius especialitzats per a l'acostament i la gestió de temes culturals. • Escassa presència de perfils de gestió en els projectes creatius. 	<ul style="list-style-type: none"> • Precarització del sector cultural, amb alta inestabilitat i temporalitat. • Estacionalitat de la demanda d'activitats culturals. • Manca de valoració de la cultura i les indústries creatives. • Mercat limitat per a projectes alternatius.

<p>Desequilibri entre el focus en el procés creatiu i la gestió de l'activitat empresarial.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atomatització dels projectes, cosa que en dificulta la supervivència i l'accés a contractes de certa envergadura. Desconeixement de formes com les UTE. • Desconeixement de les múltiples àrees i eines que l'administració pot aportar. 	
FORTALESES	OPORTUNITATS
<ul style="list-style-type: none"> • Professionalització mitjançant el model cooperatiu, fer que facilita la unió de perfils heterogenis i complementaris (perfils creatius i de gestió empresarial, per exemple). • Adequació dels models d'ES per a la gestió col·laborativa de projectes creatius, cosa que impulsa la viabilitat i l'ús compartit de recursos davant de projectes aïllats. • Valoració positiva de l'ES per part de l'administració. 	<ul style="list-style-type: none"> • Valoració creixent del patrimoni cultural local. • Existència de programes de suport a l'emprenedoria en el sector cultural i l'entreteniment. • Generació d'espais de trobada que fomenten la visibilitat i la connexió entre projectes. • Acostament als col·lectius creatius mitjançant associacions sectorials. • Inclusió de formules diferents (model, mida, etc.) ens els premis, reconeixements i convocatòries culturals.

Obstacles comuns i estratègies per salvar-los

Les oportunitats latents són nombroses, en canvi la materialització d'aquestes oportunitats es troba amb nombrosos obstacles:

- El desconeixement dels models, les capacitats i l'impacte de l'ES s'identifica, de manera recurrent, com la principal barrera. Com que no és consideren les especificitats de l'ES i, fins i tot, hi ha una falta de confiança en la solvència del model, aquest desconeixement provoca més complexitat burocràtica i limita el salt d'escala, així com l'impacte social i econòmic de l'ES. Com a model econòmic que genera activitat econòmica a la vegada que posa el focus en les persones i la comunitat, l'ES no està en igualtat de condicions amb les altres alternatives.
- En molts projectes, la dependència cap a figures de lideratge i la necessitat de massa crítica d'usuaris i consumidors són altes.

- En molts plans, la visió a llarg termini és decisiva per a la seva viabilitat, que contrasta amb l'horitzó temporal de les agendes polítiques, de les expectatives de la societat o de les necessitats de les persones emprenedores.
- La comoditat de treballar en la zona de confort i de manera estancada és un obstacle que fa que sigui difícil que les iniciatives més innovadores es puguin repetir i facin el salt d'escala, fet que, a la vegada, limita l'impacte social i econòmic de l'ES.

Tenint en compte la urgència d'accelerar la transició sostenible, en el marc de la Dècada de l'Acció, l'emergència climàtica, la bretxa territorial i social, i la recuperació de la pandèmia, és de vital importància analitzar les oportunitats i els reptes per trobar solucions que permetin repetir i escalar les iniciatives d'impacte. Algunes d'aquestes solucions poden incloure:

- Consolidar espais de trobada entre entitats de l'ES i ens locals per fomentar el coneixement mutu i la col·laboració.
- Identificar actors i persones amb un compromís alt i un lideratge que puguin actuar com a facilitadors entre entitats de l'ES i els ens locals.
- Facilitar l'accés a bones pràctiques, entitats i capacitats al territori, mitjançant directoris o fomentant espais de trobada.
- Inspirar i empoderar la ciutadania com a motor del salt d'escala.
- Diversificar els fòrums i els aliats per part de totes, tant ens locals com entitats de l'ES.
- Difondre el model d'ES a la societat en general i als ens locals en particular.
- Facilitar la presa de decisions mitjançant una qualitat i un detall més alts de les dades disponibles sobre l'ES.
- Diversificar els àmbits de col·laboració clàssics entre ens locals i entitats de l'ES, ja que els models disponibles per a les administracions per tal de contribuir a la consecució dels objectius de l'agenda són molt variats.
- Afrontar la complexitat administrativa mitjançant la formació tècnica i un coneixement profund de les especificitats de l'ES.
- Consolidar el lideratge i el suport institucional a llarg termini per facilitar l'acompanyament de les iniciatives en l'horitzó temporal que necessiten per tenir un impacte real.
- Generar aliances multiactor que aportin solidesa als projectes.
- Visibilitzar l'impacte social i ambiental de l'ES, així com el seu valor diferencial al territori i el seu paper clau davant de canvis sistèmics i processos d'innovació social.
- Quantificar la contribució social i ambiental dels agents de l'ES per als ens locals.
- Visibilitzar l'ES com a referent en la transició sostenible, i la generació de riquesa i benestar, com a responsabilitat compartida.
- Que els integrants de l'ES tinguin un paper actiu per facilitar la localització de les Agendes a les corporacions municipals, participant sobretot en espais de trobada, però també col·laborant en projectes emblemàtics i innovadors amb agents multiactor, i proposant projectes de manera proactiva.
- Col·laborar en la difusió de models d'ES, de bones pràctiques o de casos d'èxit.
- Participar en el teixit associatiu i impulsar processos col·laboratius en diversos àmbits, com l'ocupació, les cures, l'acció comunitària o el consum.

Conclusions

- Existeix un potencial significatiu per impulsar l'assoliment dels reptes de l'Agenda 2030 mitjançant aliances i sinèrgies entre ens locals i agents de l'ES.
- Les entitats de l'ES són un aliat amb un perfil de gran valor per a la transició sostenible a escala local.
- Per la seva identitat, pel seu arrelament i coneixement territorial, per les seves capacitats tècniques i operatives, per la seva permeabilitat en la societat, pel seu enfocament en àrees clau de les Agendes i pel seu perfil col·laboratiu i participatiu, les entitats de l'ES poden actuar com a palanca, catalitzador o frontissa per entomar l'exigència dels reptes de desenvolupament sostenible.
- Les oportunitats són múltiples, en diferents reptes de les Agendes i sota diversos models de col·laboració, sobretot en la capacitat d'innovació social davant de problemes sistèmics i complexos. La creació de valor de triple impacte en el territori, l'impuls i la participació i empoderament de la ciutadania i el desenvolupament de nous models de producció i consum es valoren també com a àmbits en què l'ES pot generar un valor afegit diferencial per als ens locals.
- Per als ens locals, la manca de coneixement mutu és el principal obstacle per materialitzar el potencial de l'ES com a palanca de desenvolupament de les Agendes. La manca de canals de comunicació, d'informació i de confiança llastren aquesta col·laboració. La creació d'espais compartits de trobada i diàleg es perfila com la primera aproximació per resoldre-ho i eliminar els departaments estancs dins i fora de les organitzacions.
- Existeix la voluntat de col·laborar i de trobar espais per generar impactes més grans en què el perfil de les entitats de l'ES pugui acompanyar millor els ens locals a l'hora de resoldre els seus reptes clau.
- L'especificitat territorial, la complexitat de l'administració i els recursos limitats dels equips tècnics són alguns dels factors que fan més complex que els casos d'èxit es pugui repetir i facin el salt d'escala. Comptar amb eines que facilitin la presa de decisions, com ara dades sobre l'ES a escala local, repositoris de bones pràctiques o directoris unificats d'agents i capacitats de l'ES en funció de la seva àrea d'impacte i localització, permetria als ens locals salvar aquests obstacles.
- Hi ha múltiples exemples pilot i casos d'èxit que demostren que l'ES és una palanca de desenvolupament sostenible del territori. Compartir i difondre aquestes experiències innovadores i inspiradores més enllà dels límits de la pròpia ES i entre territoris és una responsabilitat compartida. Les xarxes de desenvolupament local poden ser les impulsores d'aquesta difusió.
- El triple impacte de la sostenibilitat s'ha de cristal·litzar en les iniciatives de l'ES. L'impacte és un element central en àrees com la generació d'ocupació de qualitat, la inclusió de col·lectius vulnerables i l'enfocament en la comunitat. La viabilitat econòmica impulsa l'impacte a llarg termini, i és un incentiu per a la consolidació de l'administració local com a aliat. L'impacte ambiental positiu no s'ha de donar per suposat i s'ha d'integrar amb rigor i objectivitat.
- L'ocupació de qualitat és un eix transversal indispensable per al desenvolupament sostenible i hi ha nombrosos reptes a escala local, com ara la bretxa territorial i la social.
- Els models participatius i l'empoderament de la ciutadania faciliten l'èxit de les iniciatives locals per a la consecució de les Agendes, sent un àmbit en què l'ES ofereix propostes innovadores.

- La complexitat burocràtica limita que les bones pràctiques es puguin repetir, i és una barrera d'entrada per entomar els reptes de transició sostenible d'una manera innovadora i eficient.

Enllaç al document sencer:

<https://drive.google.com/file/d/1UKFenyoTzxSAF8EELw9Usbm9H2LEftS8/view>

Enllaç al document de guia per a la localització de l'Agenda 2030:

<https://www.mdsocialesa2030.gob.es/ca/agenda2030/documentos/guia-localizacion-a2030.pdf>

Document Aracoop:

https://economiasocial.coop/wp-content/uploads/Exposicio_Les_cooperatives_amb_els_Objectius_de_Desenvolupament_Sostenible.pdf